

GORANTZA, BALOIARI OSTIKOKA EMAKUMEEI BIDEA IREKI ZIEN TALDEA

Nerea LAUZIRIKA

57 urte bete dira aurten emakumezkoen Gorantza Futbol Taldea sortu zutenetik eta, urteurren borobila ez bada ere, omenaldia antolatu diete taldea bezala galdakoztarrak diren Miren Muniozguren eta Silvia Tutorrek. Aitzindari izan ziren eta bidea zabaltu izana aitortu diete.

Jai giroan otu zitzaion emakume talde bati Gorantza Futbol Taldea sortzea, eta herriko jaietan omendu dituzte Galdakaoko emakumezkoen lehen futbol taldea osatu zuten jokalaria. Mende erdia eta zazpi urte gehiago igaro dira 1967an Galdakaoko emakume gazte talde batek Gorantza sortu zuenetik. Urteurren xelebrea omenaldi baterako, aspaldi egin beharreko zeregina gehiago ez atzeratzearen nahiak bultzatu duena.

Santa Barbara futbol zelaian egin zieten omenaldia, jokalaria ziren garaian bertan jokatzetik izan ez bazuten ere. Eguzkiñe Loroño, Pili Moreno, Blanqui Goiri, Emili Suarez, Amaia Garay, Eguzkiñe Garay, Rosario Etxabe, Maribel Saratxaga, Marieli Aurtenetxe, Maria Angeles Yarritu, Henar Yarritu, Maria Jesus Urgoiti, Belen Urgoiti, Virginia Gonzalez Ramos, Mari Carmen Alvarez eta Maria Pilar Torres jokalaria, Miguel Caballero entrenatzailea, eta Koldo Tutor eta Arturo Maza laguntzaileak omendu zituzten Miren Muniozgurenen ekimenez Silvia Tutorrekin batera antolatutako ekitaldian. Aurtenetxe eta Tutor GAUR8rekin aritu ziren omenaldiaz, noski, baina baita taldearen sorreraz, garai horretako emakumez-

koen futbolaren egoeraz eta gaur egungoaz ere. Ostikoka hasi ziren baloiaren aurka, eta baita jarri zizkieten oztopoen aurka ere. Galdakaon bazegoen gizezkoen futbol taldea, baina aparte antolatu zuten emakumeek haiena, gizonengandik laguntzarik batere ez baitzuten jaso: «Entrenatzeko ere ez ginen elkartzen, ez ziguten zelaia uzten». Urte asko joan dira dagoeneko, baina ondo gogoratzen du Aurtenetxek ez zizkietela ez instalazioak ez arropak utzi nahi izan. 1967ko Galdakaoko Jaietan bururatu zitzaion futbol talde bat osatu behar zutela, jaietan bertan partida bat jokatzeko. Auzoan betidanik mutilekin zein haien artean jokatzeko aritutako 13 eta 17 urte bitarteko emakume gazteak

Galdakaoko gizonezkoen taldeko jokalariek ez zuten haien kontra lehiatu nahi izan; baldintza berdinetan jokatzeko gizonek binaka elkarren hankak lotuta egon beharko luketela esan zieten Gorantzako jokalariei

«Jende asko etortzen zen gu ikustera eta animatzera, eta inoiz ez genuen entzun egokia ez zen ezer jokatzeko ginen bitartean», gogoan du Marieli Aurtenetxe Gorantzako jokalaria

ziren guztiak. Saiatu ziren partida bat jokatzeko bi talde osatzen, baina ez ziren nahikoa, eta mutilei haien kontra jokatzeko proposatu zieten.

Haiek, harroputz, erantzun zieten baldintza berdinetan jokatzeko ezinbestekoa izango zela mutilek binaka elkarren hanka bana lotuta jokatzeko,

emakumeek behar besteko maila emango zutenik sinistu gabe. «Pikutara bidali genituen», gogoratu du Aurtenetxek, erantzunak suminduta oraindik.

Horrela, haien kontra aritu nahiko zuten emakume talde baten bila hasi ziren. «Igandeetan Zornotzara, Durango eta alde horretarantz joatea gustatzen zitzaigun, eta Elorrioko neska batzuk ezagutzen genituen. Haiei proposatu genien lehen partida jokatzeko eta hona etorri ziren», horrela sortu zuten Gorantza taldea, eta beste talde batzuen aurka lehiatzen hasi ziren ordutik aurrera.

Izena ezin izan zioten aproposagoa jarri, lehiatu eta irabazi ere egin zutelako, Aurtenetxek gogoan duenez: «Baginon onak, bai». Tutorrek azaldu du

lehen partida 2-1 irabazi ziotela C. D. Elorriori. Halaber, 1969-1970 denboraldian Trofeo Hierro irabazi zuten eta urte horretan Gin Rives ginebra etxe ezagunak babestu zituen; mugarri garrantzitsua izan zen hura taldearentzat, irribarrez gogoratzen dutena. Horren hurrengo denboraldian Gorantza taldea izan zen Bizkaiko Trofeoaren irabazle.

Talde gisa onak ziren, baina badago jokalaria bat Tutorrek bereziki gogoratzen duena: «Akordatzeko naiz Blanquik (Goiri) zer-nolako “paradoiak” egiten zituen, pasada bat zen». Aurtenetxek Amaia Garay goraiatu du, garai horretan prentsan jarri zioten ezizena gogoratuz: «Amaia gure Pelé zen». Izan zen, ordea, egun pentsaezina baldin bada ere, guztiz desegokia

Ezkerreko irudian, omenduak asteleheneko ekitaldian. Eskuineko argazkian, Gorantza sortu zuten garaiko irudia.
Jaizki FONTANEDA | FOKU - GORANTZA FUTBOL TALDEA

zen titularren bat, hala nola «Una Pelé con minifalda» zioen bat.

AITZINDARI, BAITA GAUR EGUN ERE

Tutorrek azpimarratu du Gorantza sortu zutenean Athleticek berak ere ez zuela emakumezkoen talderik, orain erreferente badira ere. Are gehiago, gaur egun C. D. Galdakaok ez dauka emakumezkoen talderik eta bertako jokalariek beste talde batzuetan ari-tzen dira. Agian horregatik dauka Aurtentxek hain argi gauzak ez direla horrenbeste aldatu, ez da batere baikorra, susmoa dauka ez ote duten okerrera ere egin.

Izan ere, zailtasunak zailtasun, harre-ra beroa egin zieten herrian jokatzeko ari zirenean. Zelaira jende ugari gertu-ratzen zen Gorantza taldeko jokalariek

animatzera, agian, Tutorrek uste due-nez, frankismoa indarrean zen garai horretan «aire freskoa» izan zelako Go-rantza herrian, ospatzeko aitzakia ematen zuena.

«Jende asko etortzen zen gu ikustera eta animatzera, eta inoiz ez genuen entzun egokia ez zen ezer jokatzeko ari ginen bitartean», gogoan du Aurtentxek. Hala ere, onartu du bazegoela jendea taldea sortu izanarekin guztiz ados ez zegoena, emakumeak futbo-lean ikustea gustuko ez zuena, eta gu-rasoei baten batek inoiz galdetu omen zien ea nola uzten zioten alabari muti-lek bezala futboleko jokatzeko. «Beti da-go baten bat, baina, orokorrean, arazo barik», laburbildu du.

Iruditzen zaio gaur egun egoera ho-bera egitetik urruti dagoela oraindik,

haien garaian «pentsaezinak» baitzi-ren gaur egun emakumezko futbola-riei harmailatik zein sare sozialetan botatzen dizkieten astakeriak, eta ho-rrelako jarreraren aurrean tinko eustea ezinbestekoa dela ezin argiago dauka, horretarako deia egin nahi izan die emakumeei, bereziki gazteei.

BOST URTEKO AMETSA

1967an hasi eta 1972an bukatu zen Go-rantza Futbol Taldearen ibilbidea. Izan ere, 18 urte bete eta lanera edo uniber-tsitatera hastean, taldekide gehienek futbola uzten zuten, dena uztartzeko denborarik aurkitu ezinda. Saiatzen zi-ren bakoitza bere ordezkia bilatzen taldea utzi behar zutenean, eta horrela ibili ziren Gorantzako Amurrioko ema-kume batzuk ere.

Blanqui Goiri, asteleheneko ekitaldian.
Jaiak FONTANEDA | FOKU

1967an hasi eta 1972an bukatu zen Gorantza Futbol Taldearen ibilbidea. Izan ere, 18 urte bete eta lanera edo unibertsitatera hastean, taldekide gehienek futbola uzten zuten, dena uztartzeko denborarik aurkitu ezinda.

«Bazelako garaia», hori da omenaldia orain egin izanaren aitzakia, Silvia Tutorren hitzetan. Horregatik, urteurren borobil bati itxaron gabe omendu dituzte, taldearen sorreratik 57 urte igaro direnean.

Galdakaoko gizonezkoen futbol taldeak zerabilen futbol zelaia erabili ezinda, Elexalden entrenatu behar izaten zuten, herriaren erdigunetik oinez gutxienez ordu erdira dagoen zelaian. Horrek denbora asko kentzen zien, oinez egiten baitzuten joan-etorria, eta askorentzat, Aurtenetxe tartean, ez zen bateragarria ikasketekin eta lanarekin. Horrela, hiru urtez ibili zen taldean. Gero, Maribel Saratzagak hartu zion lekukoa.

OMENALDI HUNKIGARRIA

Banan-banan deitu zituzten jokalariden-denak astelehenean Galdakaoko Santa Barbara futbol zelaian egin zieten omenaldian. Pasillotxoa zeharkatu zuten, ahal zuenak korrika, jokalaria zi-

Omenaldia aspaldi ikusi gabeko kideak agurtzeko aukera paregabea izan zen askorentzat. Beheko irudian, ezkerrean, Amaia Garay, jokalaria zenean “Pelé” ezizenarekin ezagutzen zutena. Eskuinean Silvia Tutor eta Marieli Aurtenetxe, omenaldia hasi baino lehen.

Jaizki FONTANEDA | FOKU

renean bezala, eta izan zen bidea pre-sarik gabe egin nahi izan zuenik ere.

Gin Rivers babesle izan zutenean zeramatzatzeneko elastiko berdinak banatu zizkieten, baita Galdakaoko Udala-ren eskutik prestatutako opari batzuk ere. Bertan izan zen Iñigo Hernando alkatea, eta jokalariei eskertu zien emakumeei bidea irekitzeko egin zuten lan nekaezina.

Ekitaldiaren ostean, Athleticeko kade-te taldea Galdakaoko emakume futbolari-ek osatutako taldearen aurka lehiatu zen, omenduen zein bertaratu-takoen gozamenerako, Blanqui Goirik ohorezko satea egin ostean.

«Bazelako garaia», hori da omenaldia orain egin izanaren aitzakia, Tuto-

ren hitzetan. Horretan ere bereziak dira taldekideak, zenbaki borobil bati itxaron beharrean sorreraren 57. urteurrenean egin baitute ekitaldia. «Isil-pean mantendu den zerbait izan da, jende gazteak ez dauka honen berri eta helduagoak diren beste askok ere ez, Gorantza zer zen ere ez», azaldu du antolatzaileak. Miren Muniozgurenek proposatu zion ideia, eta laguntza eskatu zionean onartu izanaz pozik agertu da, «oso polita» izan baita bidea.

Halaber, berriz ere elkartzeko aukera paregabea eman diete Muniozgurenek eta Tutorrek taldekideei, gazte denborak oroitzuz. Horrela, merezitako aitortza egin diete jokalariei: «Garrantzitsua izan zen Gorantzak egin zuena».

